

PRZECIWDZIAŁANIE PRZYCZYNOM PRZESTĘPCZOŚCI
redaktor naukowy serii
Bogumił Szmulik

Status prawny sędziego Państwa europejskie. Tom I

redaktor naukowy tomu
Bogusław Przywora

Spis treści

Wstęp	15
-------------	----

AUSTRIA

DR PIOTR CZARNY

Status prawny sędziego w Republice Austrii	19
1. Wprowadzenie	19
2. Ustrój konstytucyjny Austrii	20
2.1. Zasady ustroju państwa	20
2.2. Rozwój historyczny sądownictwa	21
2.3. Podstawy prawne pozycji sędziów	24
2.4. Sądownictwo i status sędziego w Konstytucji Federalnej z 1920 r.	25
2.5. Organizacja sądownictwa	30
3. Otoczenie społeczno-polityczne wymiaru sprawiedliwości	30
4. Status sędziego – zagadnienia szczegółowe	33
4.1. Wymagania wobec kandydatów na sędziów	34
4.2. Procedura powoływania sędziów	34
4.3. Immunitet sędziowski	41
4.4. Nieusuwalność	42
4.5. Niepołączalność i ograniczenia innego typu	43
4.6. Uprawnienia socjalne sędziów	44
4.7. Odpowiedzialność sędziów	45
4.8. Status sędziów Sądu Najwyższego	49
5. Wnioski	50

BELGIA

DR ANNA KRZYNÓWEK-ARNDT

Status prawny sędziego w Królestwie Belgii	55
1. Wprowadzenie	55
2. Organizacja wymiaru sprawiedliwości w Belgii	56
3. Reformy sądownictwa w Belgii	58
4. Droga do zawodu sędziowskiego, wymogi wobec kandydatów na sędziów	63
5. Procedura powoływania sędziów	66
6. Materialne i instytucjonalne gwarancje statusu sędziego	68
7. Skargi dotyczące funkcjonariuszy sądowych, odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów, system oceny pracy sędziego	70
8. Odpowiedzialność cywilna i karna	72
9. Wnioski	74

BIAŁORUŚ

PROF. ZW. DR HAB. JACEK SOBCZAK

DR KSENIA KAKAREKO

Status prawny sędziego w Republice Białorusi	77
1. Ustrój konstytucyjny państwa	77
2. Otoczenie społeczno-polityczne wymiaru sprawiedliwości	77
2.1. Pierwsze reformy	77
3. Podstawy prawne statusu sędziego	82
3.1. Podstawy ustroju sądów	82
3.2. Obowiązujące ramy ustroju sądów	91
3.3. Wymogi wobec kandydatów na sędziów	93
3.4. Procedura powoływania sędziów	94
3.5. Immunitet sędziowski	99
3.6. Nieusuwalność	100
3.7. Uprawnienia socjalne sędziów	100
3.8. Odpowiedzialność sędziów	102
3.9. Status sędziów Sądu Najwyższego	104
3.10. Sąd Konstytucyjny	106
4. Wnioski	116

CZECHY

DR MATEUSZ ŻABA

Status prawny sędziego w Republice Czeskiej	119
1. Ustrój konstytucyjny Republiki Czeskiej	119
1.1. Uwagi ogólne	119
1.2. Pozycja ustrojowa władzy sądowniczej	121
2. Otoczenie społeczno-polityczne wymiaru sprawiedliwości	127
3. Status prawny sędziego w Republice Czeskiej	130
3.1. Uwagi ogólne	130
3.2. Wymogi wobec kandydatów na sędziów	131
3.3. Procedura powoływania sędziów	134
3.3. Immunitet sędziowski	136
3.4. Nieusuwalność	139
3.5. Niepołączalność	140
3.7. Socjalne zabezpieczenia niezawisłości sędziowskiej	141
3.7. Odpowiedzialność sędziów	142
4. Wnioski	145

DANIA

PROF. ZW. DR HAB. MARIAN GRZYBOWSKI

Status prawny sędziego w Królestwie Danii	149
1. Wprowadzenie	149
2. Sądy w systemie konstytucyjnym Królestwa Danii	150
3. Struktura sądownictwa w Królestwie Danii	161
4. Status sędziego w Danii – podstawy prawne i gwarancje	167
4.1. Powoływanie sędziów	167
4.2. Status sędziego w trakcie wykonywania obowiązków sędziowskich	170
4.3. Przesłanki utraty statusu sędziego; emerytura sędziowska	172
4.4. Inne ustrojowe i proceduralne wyznaczniki pozycji sędziego	173
5. Wnioski	175

FRANCJA

DR HAB. MONIKA AUGUSTYNIAK, PROF. KA

Status prawny sędziego w Republice Francuskiej	179
1. Sądownictwo w Republice Francuskiej – podstawy prawne	179
2. Organizacja francuskiego sądownictwa – uwagi wstępne	180
3. Pozycja prawna sędziego – elementy formalne i materialne	186
3.1. Wymogi wobec kandydatów na sędziów i procedura ich powoływania	186
3.2. Konflikt interesów – oświadczenie sędziego	194
3.3. Niepołączalność stanowiska sędziego (<i>incompatibilitas</i>)	196
3.4. Apolityczność sędziów i Kolegium Etyczne (<i>Le collège de déontologie</i>)	198
3.5. Nieusuwalność ze stanowiska sędziego	200
3.6. Odpowiedzialność sędziów	200
4. Wnioski	204

HISZPANIA

DR WOJCIECH ARNDT

Status prawny sędziego w Królestwie Hiszpanii	207
1. Wprowadzenie	207
2. Ustrój konstytucyjny Hiszpanii	209
3. Otoczenie społeczno-polityczne wymiaru sprawiedliwości	217
4. Podstawy prawne statusu sędziego	218
4.1. Wymogi wobec kandydatów na sędziów	218
4.2. Procedura powoływania sędziów	220
4.3. Immunitet sędziowski	221
4.4. Nieusuwalność	221
4.5. Niepołączalność i ograniczenia innego typu	222
4.6. Uprawnienia socjalne sędziów	223
4.7. Odpowiedzialność sędziów	224
5. Wnioski	226

HOLANDIA

DR HAB. GRZEGORZ KRAWIEC, PROF. UP

Status prawny sędziego w Królestwie Niderlandów	229
1. Wprowadzenie	229
2. Ustrój konstytucyjny Holandii	231
3. Otoczenie społeczno-polityczne wymiaru sprawiedliwości	236

4. Podstawy prawne statusu sędziego	238
4.1. Wymogi wobec kandydatów na sędziów	239
4.2. Procedura powoływania sędziów	239
4.3. Immunitet sędziowski	241
4.4. Nieusuwalność	242
4.5. Niepołączalność i ograniczenia innego typu	244
4.6. Uprawnienia socjalne sędziów	245
4.7. Odpowiedzialność sędziów	247
4.8. Kodeksy etyczne	250
4.9. Status sędziów Sądu Najwyższego	258
5. Wnioski	259

IRLANDIA

DR HAB. KAROL DOBRZENIECKI, PROF. UMK

Status prawny sędziego w Republice Irlandii	261
1. Ustrój konstytucyjny Irlandii	261
2. Otoczenie społeczno-polityczne wymiaru sprawiedliwości	264
3. Podstawy prawne statusu sędziego	266
3.1. Wymogi wobec kandydatów na sędziów	267
3.2. Procedura powoływania sędziów	270
3.3. Immunitet sędziowski	273
3.4. Nieusuwalność	273
3.5. Niepołączalność i ograniczenia innego typu	274
3.6. Uprawnienia socjalne sędziów	274
3.7. Odpowiedzialność sędziów	276
3.8. Status sędziów Sądu Najwyższego	277
4. Wnioski	280

LITWA

PROF. ZW. DR HAB. JACEK SOBCZAK

DR KSENIA KAKAREKO

Status prawny sędziego w Republice Litewskiej	281
1. Ustrój konstytucyjny państwa	281
2. Otoczenie społeczno-polityczne wymiaru sprawiedliwości.	
Antecedencje	284
2.1. Wymiar sprawiedliwości na Litwie	
w okresie międzywojennym	284
2.2. Sądy litewskie w okresie radzieckim	289

3.	Konstytucyjne podstawy statusu sędziego po odzyskaniu niepodległości przez Republikę Litewską	296
3.1.	Ramy ustroju sądów	302
3.2.	Wymogi wobec kandydatów na sędziów	313
3.3.	Procedura powoływania sędziów	314
3.4.	Wymagania stawiane sędziom wyższych instancji	318
3.5.	Immunitet sędziowski	321
3.6.	Odpowiedzialność dyscyplinarna sędziów	322
3.7.	Uprawnienia socjalne	324
3.8.	Samorząd sędziowski jako gwarancja niezawisłości	325
3.9.	Sąd Konstytucyjny	326
4.	Wnioski	330

NIEMCY

DR HAB. MICHAŁ BOŻEK, PROF. UŚ

	Status prawny sędziego w Republice Federalnej Niemiec	333
1.	Ustrój konstytucyjny RFN	333
1.1.	Ogólna charakterystyka	333
1.2.	Pozycja ustrojowa władzy sądowniczej	336
2.	Otoczenie społeczno-polityczne	341
3.	Status prawny sędziów	344
3.1.	Podstawy prawne	344
3.2.	Wymogi wobec kandydatów na sędziów	345
3.3.	Procedura powoływania sędziów	347
3.4.	Zasada niezawisłości sędziowskiej i jej gwarancje	351
3.5.	Samorząd sędziowski	357
3.6.	Odpowiedzialność sędziów	358
4.	Wnioski	360

NORWEGIA

MGR ALEKSANDER WRÓBEL, LL.M. UPPSALA

	Status prawny sędziego w Królestwie Norwegii	363
1.	Rys historyczny	363
2.	Pierwsze akty prawne	363
3.	System sądownictwa	365
4.	Struktura systemu sądownictwa	368

5. Status sędziego w Konstytucji Królestwa Norwegii (oryg. <i>Grunnlov</i>) oraz innych aktach prawnych	369
6. Status sędziego oraz dostęp do zawodu sędziego	371
7. Etyczne zasady wykonywania zawodu sędziego	375
8. Zjawisko korupcji w wymiarze sprawiedliwości	376
9. Wnioski	377

SŁOWACJA

DR MATEUSZ ŻABA

Status prawny sędziego w Republice Słowackiej	379
1. Ustrój konstytucyjny Republiki Słowackiej	379
1.1. Uwagi ogólne	379
1.2. Pozycja ustrojowa władzy sądowniczej	382
2. Otoczenie społeczno-polityczne wymiaru sprawiedliwości	387
3. Status prawny sędziego w Republice Słowackiej	389
3.1. Uwagi ogólne	389
3.2. Wymogi wobec kandydatów na sędziów	390
3.3. Procedura powoływania sędziów	393
3.4. Immunitet sędziowski	395
3.5. Odpowiedzialność sędziów	397
3.6. Nieusuwalność	399
3.7. Niepołączalność	400
4. Wnioski	402

SZWECJA

DR HAB. BOGUSŁAW PRZYWORA

MGR ALEKSANDER WRÓBEL, LL.M. UPPSALA

Status prawny sędziego w Królestwie Szwecji	405
1. Wprowadzenie	405
2. Rys historyczny systemu sądownictwa	406
3. Organizacja sądów	407
3.1. Sądy powszechne (oryg. <i>allmänna domstolar</i>)	408
3.2. Sądy administracyjne (oryg. <i>allmänna förvaltningsdomstolar</i>)	410
3.3. Sądy wyspecjalizowane	411
3.4. Kontrola konstytucyjna	412

4. Unormowania dotyczące wymiaru sprawiedliwości oraz statusu sędziego	413
5. Powoływanie stałych sędziów (oryg. <i>utnämningen av ordinarie domare</i>).....	414
6. Wymogi wobec sędziów Sądu Najwyższego oraz sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego	417
7. Gwarancje sędziowskie	418
8. Akademia Sądownictwa	421
9. Rozwój kariery sędziego	421
10. Zjawisko korupcji w wymiarze sprawiedliwości	423
11. Wnioski	424

TURCJA

DR HAB. ANDRZEJ ADAMCZYK, PROF. UJK

Status prawny sędziego w Republice Tureckiej	427
1. Ustrój konstytucyjny	427
2. Otoczenie społeczno-polityczne wymiaru sprawiedliwości	438
3. Podstawy prawne statusu sędziego	440
3.1. Wymogi wobec kandydatów na sędziów	440
3.2. Procedura powoływania sędziów	442
3.3. Nieusuwalność	444
3.4. Niepołączalność i ograniczenia innego typu	451
3.5. Odpowiedzialność sędziów	452
4. Wnioski	454

ROSJA

MGR BARTŁOMIEJ STARZEC

Status prawny sędziego w Federacji Rosyjskiej	457
1. Wprowadzenie	457
2. Ustrój konstytucyjny Rosji	458
2.1. Prezydent	459
2.2. Rząd	461
2.3. Parlament	462
2.4. Sądownictwo	464
3. Otoczenie społeczno-polityczne wymiaru sprawiedliwości	467
4. Podstawy prawne statusu sędziego	471
4.1. Wymogi wobec kandydatów na sędziów	471
4.2. Procedura powoływania sędziów	472

4.3. Immunitet sędziowski	473
4.4. Nieusuwalność	475
4.5. Niepołączalność i ograniczenia innego typu	476
4.6. Uprawnienia socjalne sędziów	477
4.7. Odpowiedzialność sędziów	478
4.8. Status sędziów Sądu Najwyższego	480
5. Wnioski	481

WĘGRY

DR DAVID TOTH

Legal status of the Judge in Hungary	483
1. Introduction – general information about Hungary	483
2. Constitutional regime of Hungary	484
2.1. The division of powers	484
2.2. Legal sources relevant to assessing the status of a judge	485
2.3. Constitutional status of the judiciary	486
2.4. Overview of the Hungarian Court System	489
3. Socio-political surrounding of a judiciary (crime rates, corruption).....	491
3.1. Overall crime rates in Hungary	491
3.2. Judicial corruption in Hungary	493
4. Legal acts regulating the status of the judge	496
4.1. Requirements for the candidates for the positions of judges	496
4.2. The procedure of appointment of judges	499
4.3. Judge immunity	503
4.5. Incompatibility	507
4.6. Social entitlements of the judges	508
4.7. The responsibility of judges	509
4.8. Status of judges of Supreme Court (Curia).....	512
5. Final remarks	513

WŁOCHY

DR HAB. MACIEJ SEROWANIEC, PROF. UMK

DR KATARZYNA JACHIMOWICZ

Status prawny sędziego w Republice Włoskiej	515
1. Wprowadzenie	515
2. Otoczenie społeczno-polityczne wymiaru sprawiedliwości	517

3. Podstawy prawne statusu sędziego	519
3.1. Procedura powoływania sędziów	520
3.3. Nieusuwalność (<i>inamovibilità</i>).....	525
3.4. Uprawnienia socjalne sędziów	526
3.5. Odpowiedzialność sędziów	527
4. Wnioski	533

ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO

DR MARIA MOULIN-STOŻEK

Status prawny sędziego w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej	535
1. Wprowadzenie	535
2. Ustrój konstytucyjny Wielkiej Brytanii	536
3. Otoczenie społeczno-polityczne wymiaru sprawiedliwości	540
4. Podstawy prawne statusu sędziego	544
4.1. Wymogi wobec kandydatów na sędziów	544
4.2. Procedura powoływania sędziów	547
4.3. Immunitet sędziowski	550
4.4. Nieusuwalność	551
4.5. Niepołączalność i ograniczenia innego typu	551
4.6. Uprawnienia socjalne sędziów	551
4.7. Odpowiedzialność sędziów	552
4.8. Status sędziów Sądu Najwyższego	556
5. Wnioski	557
Bibliografia	561